

**6. kaupunginosan, 10. osan ja Käppärän
kaavatilanteet, suojelutilanne sekä
aurinkopaneeleihin liittyviä keskeisiä
seikkoja**

Satakunnan Museo

Rakennustutkija Olli Joukio

Rakennuskonservaattori Kalle Virtanen

Satakunnan Museo

- Satakunnan Museo toimii maakunnassa alueellisena vastuumuseona ja tehtävänä on kulttuuriympäristöjen suojeleminen ja hoito sekä siihen liittyvät viranomaistehtävät.
- Satakunnan Museo toimii rakennetun kulttuuriympäristön asiantuntijana sekä rakennussuojeluviranomaisena 16 kunnan alueella.
- Rakennusperintöä koskevat arvot ovat määritelty maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL) sekä lakiin rakennusperinnön suojelemisesta.
- Satakunnan Museossa työskentelee rakennustutkija ja rakennuskonservaattori, joihin voi ottaa yhteyttä rakennussuojelu- ja korjausasioissa sekä historiaan liittyvissä kysymyksissä koko Satakunnan alueelta. Rakennustutkija ja konservaattori käyvät tarvittaessa myös paikan päällä arvioimassa rakennuksen tai ympäristön kulttuurihistoriallista arvoa, suojelutarvetta sekä korjaukseen tai muutoksiin liittyviä seikkoja.

<https://www.pori.fi/satakunnan-museo/alueellinen-vastuumuseo>

Arvoalueet ja suojelumääräykset

Nykyiset kulttuuriympäristöön liittyvät arvoaluerajaukset sekä suojelumääräykset perustuvat taustaselvityksiin:

- Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen rakennusinventointi (Museovirasto 2009)
  - Satakunnan rakennusperintö 2005 → Parhaillaan käynnissä päivitysinventointi uutta maakuntakaavaa varten (Satakuntaliitto).
  - 6. kaupunginosan rakennusinventointi asemakaavan lähtötiedoiksi (Satakunnan Museo ja Porin kaupunkisuunnittelu 2008–2009)
-

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY)

- RKY-alueiden oikeudellinen asema perustuu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden oikeusvaikutuksiin, joista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa.
- **Lähtökohtana on, että RKY-alueilla rakennettu ympäristö ja sen ominaispiirteet on säilytettävä**

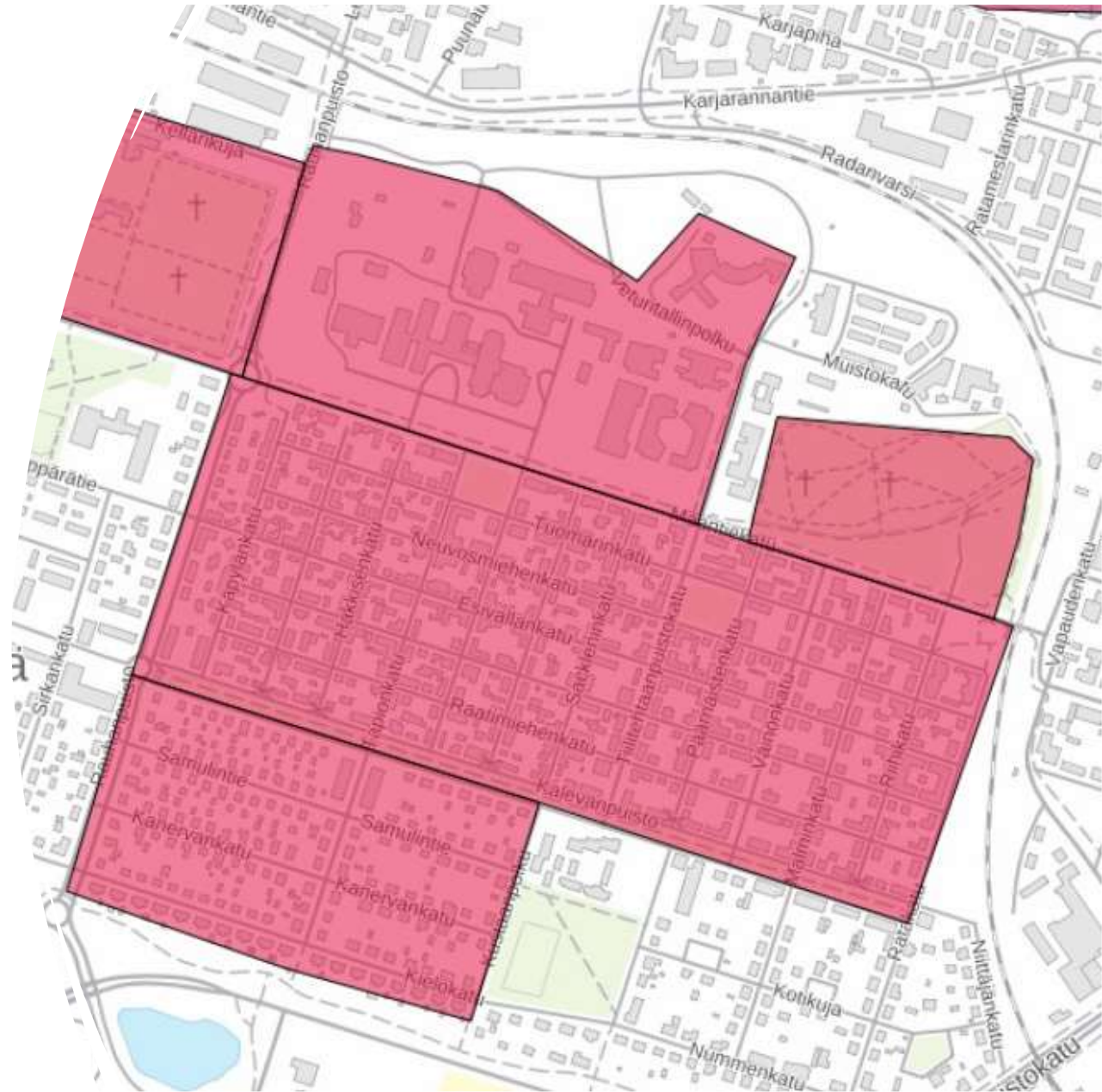
www.rky.fi

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö

- Sekä 6. että 10. kaupunginosa on osoitettu maakunnallisesti merkittäviksi kulttuuriympäristöiksi. (Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, voimaan 2019)

Sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt on osoitettu aluemerkinnoilla Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (voimaan 20.9.2019), jossa niitä koskee yhteinen suunnittelumääräys:

*Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä [...]. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. **Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.***

https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2021/09/VMK2_kaavamerkinnaat-ja-maaraykset.pdf

VI-osan rakennuksille on osoitettu kaavassa kahta erilaista suojelumerkintää määräyksineen:

sr-40:

Rakennustaiteellisesti arvokas tai kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeä rakennus. Maankäyttö- ja rakennuslain 57 pykälän 2 momentin nojalla määrätään, että rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että ne sopivat rakennuksen kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Rakennusta muuttavista korjaus- ja muista toimenpiteistä on hankkeeseen ryhtyvän pyydettävä Satakunnan Museon lausunto.

sr-38:

Kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeä rakennus. Maankäyttö- ja rakennuslain 57 pykälän 2 momentin nojalla määrätään, että rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että ne sopivat rakennuksen kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Milloin rakennuksessa on aikaisemmin suoritettu rakentamistoimenpiteitä tämän tavoitteen vastaisesti, on rakennus pyrittävä korjaus- ja muutostöiden yhteydessä korjaamaan eheyttäen. Rakennusta muuttavista korjaus- ja muista toimenpiteistä on hankkeeseen ryhtyvän pyydettävä Satakunnan Museon lausunto.

Kaavakartta sekä kaavamääräykset katsottavissa Porin kaupungin karttapalveluista:

<https://kartta.pori.fi/ims>

VI-osassa asemakaavatyön yhteydessä laaditut rakentamistapaohjeet (2011)

Ohjeistuksessa mainitaan mm.:

- Lupa tarvitaan rakennuksen julkisivuun ja vesikatteeseen tehtäviin muutoksiin.
- Katemateriaalit 6. osassa ovat saumattu peltikatto, kolmiorimahuopakatto ja tiilikatto.
- Suojellun rakennuksen julkisivut ja vesikate tulee säilyttää.
- Muutokset eivät saa heikentää rakennuksen kulttuurihistoriallisia arvoja.

Käppärän ja 10. osan asemakaavat ovat vanhoja

- **10.osa asemakaava 1940/1975**
- **Käppärän asemakaava 1946/1963**
- Se, että alueita ei ole osoitettu arvoalueeksi tai rakennuksille ei ole osoitettu kaavassa suojelumerkintöjä ei johdu alueiden arvottomuudesta, vaan alueen (asema)kaavojen jälkeenjääneisyydestä
- 10. osa on osoitettu maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi, johon liittyy aikaisemmin esitetty suunnittelumääräys.
- Porin kantakaupungin osayleiskaavassa (2007) 10. osaa koskee aluemerkinä S-2: **Alue, jonka omaleimainen luonne tulee säilyttää.**
- Käppärän kaupunginosalla ei ole suojelumerkintöjä

Aurinkopaneelit

- VI kaupunginosan kaavamääräyksissä (2012) tai rakentamistapaohjeissa (2011) ei ole huomioitu aurinkopaneeleita, koska ne eivät olleet kaavan laatimisen aikaan ajankohtaisia.
- Monessa puukaupungissa on laadittu viime aikoina yhteisiä aurinkopaneeleihin liittyviä pelisääntöjä.
- Arvoalueilla aurinkopaneelit on usein rinnastettu kattoikkunoihin ja niiden sovittaminen on nähty mahdottomaksi toteuttaa siten, että ne eivät häiritsisi kaupunkikuvaa.
- Valtakunnallisesti merkittävillä RKY-alueilla, kuten VI kaupunginosassa alueen ominaispiirteet tulee huomioida erityisen tarkasti. Joillakin arvokkailla puutaloalueilla, kuten Vanhassa Raumassa ja Vanhassa Porvoossa tämänhetkistä tekniikkaa edustavat aurinkopaneelit ovat kielletty kokonaan. Satakunnassa valtakunnallisesti merkittäville RKY-alueille on toteutettu aurinkopaneeleita, mutta niiden sijoitteluun on kiinnitetty erityistä huomiota. Esimerkiksi maaseudulla paneelit on pyritty sijoittamaan pihapiirin ulkorakennusten katoille.

<https://www.museovirasto.fi/fi/blogi/rakennussuojelu-nyt-aurinkoenergia-historiallisissa-ymparistoissa>

VI-osan asemakaavan yleismääräyksissä mainitaan:

- *Katolle ei saa rakentaa perinteiseen puutalorakentamiseen sopimattomia rakenteita tai korotuksia.*
- *Kattoikkunoita tai poikkipäätyjä ei saa rakentaa rakennusten kadun puoleiselle lappeelle.*

Huomioitavaa aurinkopaneeleista:

- Suojelussa rakennuksessa aurinkopaneelien asennus vaatii aina lupamenettelyä!
- Aurinkopaneeleihin liittyvät asiat käsitellään edelleen tapauskohtaisesti.
- Tarve ja mitoitus harkittava tarkkaan! Onko kenties muita, huomaamattomampia vaihtoehtoja?
- **Aurinkopaneelien asennus on lähtökohtaisesti mahdollista joko pihapiirin ulkorakennusten katolle tai pihan puoleisiin katonlappeisiin.**
- Tulee arvioida, onko aurinkopaneelien asennuksella maisemallisia vaikutuksia. Näkyvätkö ne selkeästi katukuvassa? Myös katon lappeen kulmalla on merkitystä.
- Aurinkopaneelien tulee olla katon lappeen suuntaisia.
- Kestävätkö vanhan rakennuksen rakenteet lähtökohtaisesti paneeleita? Katon materiaali, kiinnityspinnan kunto ja ikä. Myös mahdolliset lumi- ja tuulikuormat tulee huomioida.

- Vanhat suojellut rakennukset tulevat kestävämmän kauemmin mitä aurinkopaneelien käyttöikä on. Onko paneelit poistettavissa vaurioittamatta rakenteita?
- Mitoitus: Pienimittakaavaisessa rakennuksessa aurinkopaneelit saattavat olla todella hallitsevia.
- Moderneissa, esimerkiksi tasakattoisissa rakennuksissa aurinkopaneelit kytetään asentamaan melko huomaamattomiksi, huomioimalla mm. riittävä etäisyys räystäslineeseen.
- Esimerkiksi 10. osa on rakennettu VI-osaa väljemmin, jolloin aurinkopaneelien asentamiseen pihapiiriin, kuten ulkorakennusten katoille saattaa löytyä enemmän vaihtoehtoja.
- Museo ottaa kantaa korjaus- ja muutoshankkeisiin tapauskohtaisesti. **Suunnitelmista kannattaa tulla keskustelemaan hyvissä ajoin ennen kuin ratkaisut on lyöty lukkoon. Yleensä kaikkien kannalta hyvä ratkaisu on löydettävissä, kun valmius neuvotteluun on olemassa.**
- Koska Satakunnan Museolla on työmaana 16 kuntaa ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta rajallinen henkilöstömäärä, kannattaa varautua siihen, että **tarvittaviin kannanottoihin ja lausuntoihin saattaa kulua ruuhka-aikoina useampi viikko!**
- **Satakunnan Museon kannanotot eivät perustu henkilökohtaisiin mielipiteisiin tai makuasioihin, vaan taustaselvityksiin perustuviin alueen ja rakennusten arvoihin sekä kaavamääräyksiin.**

Kiitos!

Rakennuskonservaattori Kalle Virtanen
044 7011052
kalle.virtanen@pori.fi

Rakennustutkija Olli Joukio
044 7011077
oli.joukio@pori.fi